

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV ในโรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ ตลอดจนเปรียบเทียบทัศนคติเรื่องเพศของผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และเศรษฐานะ

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ติดเชื้อ HIV ที่มารับบริการที่คลินิกภูมิคุ้มกันแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษา (inclusion criteria)

1.1 เป็นผู้ติดเชื้อ HIV โดยไม่มีอาการที่ผ่านการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจวินิจฉัยของแพทย์แล้ว รวมทั้งผ่านการให้การปรึกษา (Counselling) มาแล้วทุกคนจำนวน 100 ราย

1.2 ไม่จำกัดอายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และเศรษฐานะ

2. เกณฑ์การคัดเลือกออกจากการศึกษา (exclusion criteria)

2.1 ผู้ติดเชื้อเสียชีวิต

2.2 หญิงมีครรภ์

2.3 ผู้ที่มีความเจ็บป่วยทางกายเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไตวายเรื้อรัง เป็นต้น

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรคำนวณตัวอย่าง (ทัสสนี นุชประยูร และ เต็มศรี ชานิจารกิจ, 2533) ดังนี้

$$n = \frac{Z^2 pq}{d^2} \quad \text{เมื่อ } \alpha = .05$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

Z = ค่า Z จากตาราง เมื่อ $\alpha = .05$ มีค่าเท่ากับ 1.96

p = สัดส่วนความชุกของทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ (ปฏิพันธ์ จีระวัฒนาพันธ์ และคณะ, 2533) มีค่าเท่ากับ 0.93

$$q = 1 - p = 0.07$$

d = ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร
 เท่าที่จะยอมรับได้มีค่าเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{1.96 \times 1.96 \times 0.93 \times 0.07}{0.05 \times 0.05}$$

$$= \frac{0.2500}{0.0025}$$

$$= 100 \text{ ราย}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากขอบเขตของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ความสับสนทางเพศ ลักษณะของเพศสัมพันธ์ รูปแบบของกิจกรรมทางเพศที่ใช้ คู่นอนเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือไม่ มีการใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เศรษฐฐานะ จำนวนบุตร วันที่แพทย์นัด วันที่มาพบแพทย์ และเหตุผลในการมาไม่ตรงตามนัด

2. พฤติกรรมทางเพศ ทั้งก่อนและหลังทราบผลการตรวจเลือด

3. ทัศนคติทางเพศ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ประกอบด้วยข้อความที่

ครอบคลุมเนื้อหา และโครงสร้างของทัศนคติ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้หรือความคิด องค์ประกอบด้านความรู้สึกและองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ข้อความในแบบสอบถามมีจำนวน 18 ข้อ เป็นข้อความที่มีความหมายทางบวก (เชิงนิมาน) จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อ 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17 และข้อความที่มีความหมายทางลบ (เชิงนิเสธ) จำนวน 11 ข้อคือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 18 ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนี้ตรงกับความคิดความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนี้ตรงกับความคิดความรู้สึกของผู้ตอบเป็นส่วนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นมีทั้งส่วนที่ตรงและไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน ทำให้ผู้ตอบไม่แน่ใจ
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของผู้ตอบเป็นส่วนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุด

การให้คะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางบวก การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางลบ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

การหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา หลังจากผ่านการพิจารณาทุกท่านแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกระทำโดย

1. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาทุกประการ จำนวน 30 คน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดของแต่ละคนมา ให้คะแนนแต่ละข้อตามที่กำหนดไว้ แล้วรวมคะแนนของทุกข้อของแต่ละคนเข้าด้วยกัน

1.2 เรียงลำดับคะแนนจากคนที่ตอบได้คะแนนสูงสุดจนถึงต่ำสุด

1.3 แบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงออกมา 25% และกลุ่มที่ได้คะแนน

ต่ำสุดออกมา 25%

1.4 ในแต่ละข้อของแบบสอบถามให้นับว่า มีคนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำทำคะแนนในแต่ละข้อได้เท่าไร นำคะแนนของทุกคนในแต่ละกลุ่มไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และความแปรปรวน (S^2) โดยหาค่าทั้งสองนี้จนหมดทุกข้อของแบบสอบถาม

1.5 นำค่า \bar{x} และ s^2 ในแต่ละข้อไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ใช้วิธีการทดสอบที่ t-test จากสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H + S^2_L}{n}}}$$

เมื่อ \bar{X}_H = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

\bar{X}_L = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

S^2_H = ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

S^2_L = ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละกลุ่ม

1.6 แบบสอบถามข้อที่คำนวณค่า t ได้ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกสูง และนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้

ทั้งนี้ จากการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามทัศนคติทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV ตามขั้นตอนดังกล่าวได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ทั้งสิ้น 18 ข้อ และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม ที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงทั้ง 18 ข้อ นั้นมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2528)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	=	จำนวนข้อคำถาม
$\sum s_1^2$	=	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
St^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

จากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ติดตามการเสนอหนังสือส่งตัวตามขั้นตอนดังกล่าว จนได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ไปตามลำดับขั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทุกวันอังคารในภาคเช้าระหว่าง 08.00-12.00 น. ที่คลินิกภูมิคุ้มกัน ตึก ภปร ชั้น 3 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จนครบ 100 ราย
4. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมด มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 และแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้ คือ

1. แจกแจงความถี่ และคิดอัตราร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของผู้ติดเชื้อ

HIV

2. แจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทางเพศ เปรียบเทียบก่อนและหลังทราบผลการตรวจเลือดจำแนกตามเพศของผู้ติดเชื้อ HIV

3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) ของคะแนนทัศนคติทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV และคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนดังกล่าว

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรสและเศรษฐกิจ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway analysis of variance) และทดสอบค่า F

5. เมื่อคำนวณได้ค่า F ในข้อ 3 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว นำคะแนนที่ทัศนคติทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV มาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ (Scheffe) หรือวิธีเอส (S-method) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2522)

6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติทางเพศของผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศด้วย t-test

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย